

Divadlo pro batolata musí myslet na svého diváka

Od 28. října do 1. listopadu 2024 absolvovala skupinka divadelních lektorů z lektorského kabinetu Divadla loutek Ostrava týdenní stáž v Belgii – divadelní Mekce divadla pro batolata a nejmladší děti. Skupina pěti osob (vedoucí lektorského kabinetu Hana Volkmerová, lektori Jana Vozáriková, Vojtěch Havle a Tomáš Volkmer a produkční Martina Horklová) se zde zúčastnila festivalu Rode Hond v Lovani, navštívila Antwerpy, kde se uskutečnil workshop se zajímavou osobností Arim Teperbergerem a poslední den odlétala z Bruselu. Lektori se mezi městy a ve městech v Belgii přepravovali veřejnou hromadnou dopravou a navštívili tak různé části měst a specifické prostory, ve kterých se představení odehrávala. Výjezd lektorského kabinetu bylo možné uskutečnit díky finanční podpoře Evropské unie, Národního plánu obnovy a Ministerstva kultury ČR a Moravskoslezského kraje.

Který program nebo aktivita pro děti v Belgii tě nejvíce překvapila, ať už pozitivně nebo negativně?

Ještě před výjezdem do Belgie jsme spolu s mým manželem Tomášem věděli o několika zajímavých divadlech působících v Belgii a zabývajících se tvorbou pro batolata a děti nejmladšího věku, tedy zhruba od 2 do 7 let. A před tvorbou naší batolecí inscenace „Bato a Lato“ jsme viděli několik inscenací belgického divadla De Spiegel, které nás umělecky inspirovalo. Zároveň jsme tušili, že tvorba dalšího výrazného „batolecího“ divadla tvořícího v Belgii s názvem Klankennest bude také inspirativní, zajímavá a podnětná. Proto byl výběr destinace zcela jasný a naše očekávání se potvrdila. Na festivalu Rode Hond ve studentském městečku Lovaň jsme sice neviděli od divadla Klankennest divadelní inscenaci pro nejmenší, ale zážitkovou interaktivní prohlídku muzea s dětmi ve věku okolo dvou let. Divadlo Klankennest tvoří tanečnice, operní pěvkyně a multiinstrumentalistky a také jejich prohlídka muzea, které nabízelo tematickou výstavu na téma tvorba, byla hudebně, pěvecky, pohybově a vlastně divadelně velmi zajímavá a inspirativní. Sledovali jsme, jak takto malým dětem performerky formou zážitku a interaktivity zprostředkovávají výstavu určenou primárně dospělým, na které byly obrazy, sochy, umělecké artefakty z různého historického období. Bylo to skvělé! Tyto umělkyně ctí věk dětí, jejich vývojové stádium, jejich dosavadní zkušenosti a schopnosti a dokáží je zaujmout a hrát si s nimi. Pěvecké, pohybové a hudební výkony obou performerek byly na velmi vysoké profesionální úrovni. Čili v Belgii takto malé děti dostávají vysoce umělecky hodnotný tvar na špičkové úrovni. Umělkyně divadla Klankennest tvoří pro takto malé děti prostě proto, že je to zajímavá, obohacuje a baví. Měli jsme s Tomášem dokonce tu možnost si s nimi po prohlídce v kavárně muzea chvíli popovídat. A naše „belgické setkání“ dopadlo nakonec tak, že je naše divadlo pozvalo na náš mezinárodní loutkářský festival Spectaculo Interesse 2025. Zahrají zde představení MoonBird a týden před festivalem povedou inspirativní workshop v rámci naší inspirativní a vzdělávací platformy

MeetLoutky pro pedagogy mateřských škol a muzejní a galerijní pedagogy a divadelní lektory a lektory kulturně kreativního sektoru.

A co se týká toho negativního zážitku, tak to podle mne takto nejde říci. Protože i když se mi třeba něco nelíbí, neosloví mě to, tak si hned kladu otázku proč a pojmenovávám si to. Což jsme v naší velmi sevřené a komunikativní skupině lektorů dělali a děláme stále. A tím se pro mne i takový zážitek stává přínosným a tudíž obohacujícím. Ano, viděli jsme i některá představení pro malé děti, kde jsme měli pocit, že se na ně zapomíná. Vnímali jsme hodně ambice tvůrců. Respektive nezaregistrovali jsme u nich povědomí, co daný věk (např. 2 roky) obnáší. Co dítě v tomto věku zajímá, co a jak vnímá atd. Zkrátka divadlo pro batolata musí myslet na svého diváka především. A také nám přišlo, že některá představení byla více výzkumem a tzv. work in progress, než pevným tvarem. Byla hodně atmosférotvorná, otevřená a bez dějové linky či příběhu. Usnesli jsme se, že my v naší malé české kotlině zkrátka potřebujeme u divadelního tvaru více příběh či alespoň základní dějovou linku. Nestačí nám nebo nejsme zvyklí na inscenace postavené pouze na pocitovosti, atmosféře nebo na předváděný divadelní výzkum. Ale zaujalo nás to.

Který z poznatků aplikuješ na lektorský kabinet DLO?

Oslovuje mě kvalitní, profesionální cesta při tvorbě pro nejmenší děti a byla bych ráda, kdyby naše umělecko-vzdělávací programy byly pro všechny účastníky zážitkem, inspirací, nabízely zamyšlení, osobnostní rozvoj, obohacení a byly také na vysoké profesionální úrovni. Já si pod slovem profesionalita představuji především to, že se budeme i nadále zajímat o to, co se děje ve světě. V jiných divadlech, v jiných zemích, ale také v jiných oblastech. A to nejen uměleckých, především na poli divadla a loutkového divadla, ale také v oblasti psychologie, neurobiologie, psychoterapie a pedagogiky a mnoha dalších oblastí. Vnímám naši práci ve velké šíři a komplexnosti. Také si s profesionalitou spojuji schopnost být neustále otevřený novým podnětům, inspiracím a změnám. To k umění podle mne nezbytně patří. Důležitá je také tzv. práce s chybou. Pokud budeme zkoušet nové věci a experimentovat, tak rozhodně musíme i chybovat. A je důležité o těchto chybách vědět, umět si je pojmenovat a hledat cesty, jak příště jinak. To mě osobně velice baví. Pokud nepůjdeme do rizika neověřeného a nového, tak se nemůžeme posunout dál, jinam. Také je důležité vědomí našich možností a s nimi pracovat. Nezbytná je pro mě kreativita a lidský přístup lektorů. Schopnost příjemně s dětmi a dospělými komunikovat, respektujícím způsobem a vstřícně. Čili podle mne v profesionalitě nejde o neomylnost, omylní jsme všichni, ale o pokoru a snahu učit se novým věcem. A také týmovost.

Potkala jsi na pracovní cestě nějakou zajímavou osobnost?

Ano. Naše skupina se potkala s mladým tvůrcem Arim Teperbergerem, se kterým jsme měli v Antwerpách celodenní workshop s přispěním D. Gallia- Kind. Byl to velmi příjemný den. Ari je Izraelec, který studoval a žije v Nizozemí. Je to velmi kreativní člověk, který tvoří velmi zajímavé inscenace. Vystudoval operní režii a zajímá ho také pohybové divadlo a nevyhýbá se ani loutkovému divadlu pro děti a divadlu s předměty. Je to rozhodně velmi invenční osobnost. Je docela možné, že

k nám také přijede na festival Spectaculo Interesse jako host. A samozřejmě pro mě bylo velmi přínosné i setkání se dvěma performerkami divadla Klankennest.

S Hanou Volkmerovou, vedoucí lektorského kabinetu vedla rozhovor Martina Horklová, členka skupiny stážujících v Belgii

